

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Pamattiesības](#) > [Sweden](#)

Saturu nodrošina

Zviedrija

Harta: dalībvalstu paraugprakse

Zviedrija

Hartas izmantošana un izpratne valstī

Valdības politika, kas sekmē hartas izmantošanu un izpratni likumdevēju, administrācijas, tiesībaizsardzības iestāžu un tiesu iestāžu vidū

Valdības pieņemtajā valsts cilvēktiesību stratēģijā (valdības Paziņojums 2016/17:29 par cilvēktiesību stratēģiju) valdība atzina, ka ir jāizvērtē hartas piemērošana. Hartas piemērošanas izpēte 2017. gadā tika uzticēta Upsālas Universitātei. Tai cita starpā bija jāapzina, kādos gadījumos un kādā veidā hartu piemēro tiesas, — arī jāapkopo statistika par spriedumiem, kuros ietverta atsauce uz hartu. Analīze tika veikta, citu starpā apspriežoties ar Valsts tiesu administrāciju (*Domstolverket*), un 2017. gada 31. decembrī tika publicēti tās rezultāti, kas apliecināja, ka vairākas tiesas ir dažādos gadījumos piemērojušas hartu. Tiesas parasti atsaucas uz hartu, ja lieta ir saistīta ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (ECTK) un/vai citiem ES tiesību aktiem. Daži no pantiem tiek piemēroti biežāk, īpaši dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips (50. pants) un citas procesuālās tiesības.

Saistībā ar valdības pieņemto cilvēktiesību stratēģiju (sk. iepriekš) Upsālas Universitātei ir uzdots izstrādāt prasmju pilnveidošanas pasākumus valsts ierēdņiem. Universitāte piedāvā bezmaksas apmācību programmas gan tiešsaistē, gan uz vietas atsevišķās iestādēs. To vidū ir arī apmācības par hartas piemērošanu.

Valsts tiesu administrācija veicina zināšanas par hartas piemērošanu Zviedrijā, izdodot ES tiesību jautājumiem veltītu informatīvu biļetenu, kas iznāk 10 reizes gadā. Informatīvā biļetena galvenais mērķis ir parādīt un skaidrot ES tiesību nozīmi, izlases veidā sniedzot pārskatu par Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, kā arī pārraugot, kā Zviedrijas tiesas piemēro ES tiesību aktus, un ziņojot par to. Protams, Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai ir liela nozīme ES tiesību aktu piemērošanā. Tādēļ nav šaubu, ka Tiesas judikatūra ietekmē arī hartā noteikto tiesību būtību. Tādējādi ES tiesību biļetens ir svarīgs rīks, kas izveidots, lai — īpaši sniedzot pārskatu par attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru — vairotu attiecīgo Zviedrijas tiesu darbinieku un plašas sabiedrības izpratni par ES tiesībām un līdz ar to arī par hartā nostiprinātajām pamattiesībām. Tas, ka Eiropas Savienības Tiesai ir ļoti plašs skatījums uz ES tiesību — un tādējādi arī hartas — darbības jomu, vēl jo vairāk nozīmē, ka ir svarīgi pastāvīgi sekot līdzi tiem nolēmumiem, kuri ES tiesību jomā ir nozīmīgākie/izšķirīgākie Zviedrijas tiesām, un sniegt par tiem vispārīgas norādes. Tas ir svarīgi, jo šī tiesību joma ir dinamiska un nepārtraukti attīstās.

Zviedrijas tiesu intraneta vietnē ir pieejams saraksts ar saitēm par cilvēktiesību juridiskajiem aspektiem — tas nodrošina informāciju par visām attiecīgajām struktūrām, iestādēm, dokumentiem un tiesību aktiem cilvēktiesību jomā. Sniedzot šo informāciju, Valsts tiesu administrācija nodrošina, ka Zviedrijas tiesu darbiniekiem ir piekļuve precīzai un pastāvīgi atjauninātai datubāzei, kurā ir svarīgākā informācija par hartu un par citiem nozīmīgiem tiesību aktiem, kas skar cilvēktiesību jautājumus.

Par Zviedrijas tiesu darbinieku prasmju pilnveidi atbild Tiesiskās apmācības akadēmija (*Domstolsakademin*) un Mācību daļa (*Enheten för lärande*). Tās nodrošina apmācību, kas saistīta ar iecelto tiesnešu, tehnisko konsultantu, tiesneša palīgu, notāru, referentu un par dokumentu sagatavošanu atbildīgo juristu darbu tiesās, kā arī ar to darbību ārpus tiesām. Pieejami apmācību kursi par plašu tematu loku, piemēram, krimināltiesībām, ģimenes tiesībām, procesuālajiem noteikumiem, zemes un vides tiesībām, nodokļu tiesībām, sociālā nodrošinājuma tiesībām, migrācijas tiesībām un procesa un administratīvā procesa tiesībām. Turklāt īpašas apmācības tiek piedāvātas, piemēram, vadītājiem un tiesu administratoriem. Par hartu apmācību kursus tiek

runāts gan tieši (mācot par pašu hartu), gan netieši (minot to apmācību gaitā, kad harta un cilvēktiesību perspektīva ir svarīga saistībā ar kursa tematu). Piemēram, topošo tiesnešu kursus tiek aplūkoti hartas pamataspekti un tās saikne ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, ietverot tādas tēmas kā hartas panti, judikatūra un tiesu nolēmumu sagatavošana. Kursu dalībnieki tiek arī apmācīti veikt meklēšanu ES tiesību datubāzēs. Ieceltajiem tiesnešiem cita starpā ir pieejams tiešsaistes apmācību kurss par Eiropas tiesībām, un tajā tiek aplūkota arī harta. Arī kursus par citām tematiskajām jomām, piemēram, krimināltiesībām un administratīvā procesa tiesībām, ir iekļautas atsauces uz hartu. Hartai tiek pievērsta īpaša uzmanība arī tad, kad ieceltie tiesneši un tiesnešu apmācības apguvēji dodas mācību braucienos uz Eiropas iestādēm. Šādu braucienu dalībnieki cita starpā apmeklē Eiropas Savienības Tiesu un Eiropas Cilvēktiesību tiesu. Par hartu tiek mācīts daudzosursos, kas tiek piedāvāti citām tiesu amatpersonām un visu kategoriju personālam. Kā piemērus var minēt jauno darbinieku ievadkursu un kursus par attiecībām ar sabiedrību, plašsaziņas līdzekļiem, VDAR, tulkupakalpojumu izmantošanu un līdztiesību, kā arī par publicitāti un konfidencialitāti.

Rīki, kas palīdz labāk saprast hartu un tās piemērošanas gadījumus

- Profesionāļiem (likumdevējam, administrācijai, tiesībaizsardzības un tiesu iestādēm, praktizējošiem juristiem)
- Iedzīvotājiem

Tādu ar hartu saistīto instrumentu izmantošana un popularizēšana, ko izstrādājušas citas ES valstis vai citas ieinteresētās personas ES

Frontex apmācībās robežpolicijas darbiniekiem tiek izmantota rokasgrāmata "Pamattiesību apmācība robežsargiem" (*Frontex*, 2013), kurā harta minēta kā instruments savstarpējās cieņas un sadarbības nostiprināšanai.

Sadarbība ar ieinteresētajām personām nolūkā popularizēt ES Pamattiesību hartas izmantošanu un izpratni par to

Piemēri par tiesību aizstāvju un valsts iestāžu sadarbību, kas sekmē labāku hartas izpratni un izmantošanu

—

Piemēri par valsts iestāžu un akadēmisko aprindu sadarbību, kas sekmē labāku izpratni par hartu un tās izmantošanu

Kā minēts iepriekš, Upsālas Universitātei ir uzticēts sagatavot prasmju pilnveides pasākumus valsts ierēdņiem. Izpildot šo uzdevumu, universitāte piedāvā darbības apmācības publiskā sektora iestādēm. Universitāte šīs apmācības izstrādā ciešā sadarbībā ar attiecīgo iestādi. Plašāka informācija par Upsālas Universitātes piedāvātajām apmācībām ir pieejama vietnē <https://mr-forum.se/>.

Piemēri par nevalstiskā sektora iniciatīvām, kas valstī sekmē hartas izmantošanu un izpratni par to

—

Lapa atjaunināta: 28/01/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.